

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11), како и врз основа на член 25 став 2 и став 5 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија” бр. 103/08, 33/2010, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13 и 41/2014) министерот за образование и наука ја утврди Наставната програма по *француски јазик* (втор странски јазик) за IX одделение на деветгодишното основно образование.

**НАСТАВНА
ПРОГРАМА**

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК

IX ОДДЕЛЕНИЕ

Скопје, август 2014

**ДЕВЕТГОДИШНО
ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ**

1. Местото на предметот во наставниот план

1. 1. Опис и природа на предметот

Секој вид на поширока интеграција во европските структури подразбира добро образовани кадри кои познаваат и говорат странски јазици. Пред нашето општество стои голема задача за постигнување на идеалот на Советот на Европа за многујазичност и познавање на повеќе култури, според кој како минимум се подразбира добро познавање на два странски јазици.

Во Наставниот план за деветгодишното основно училиште странските јазици заземаат посебно место заради фактот што во рамките на општата светска глобализација се интензивира размената помеѓу припадниците на различни цивилизации во сите сегменти на општественото живеење (во економијата, политиката, културата, образованието итн.), со што се наметнува потребата од многујазичност, што е една од главните цели на новата концепција. Од тие причини, изучувањето на првиот странски јазик започнува уште на шестгодишна возраст (I одделение), а на 11-годишна возраст (VI одделение) се изучува вториот странски јазик.

1.2. Назив на предметот: ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК

1.3. Неделен, односно годишен фонд на часови: 2/72

1.4. Статус на предметот: задолжителен/ втор странски јазик

2. ОПШТИ ЦЕЛИ НА ПРЕДМЕТОТ ЗА РАЗВОЈНИОТ ПЕРИОД

Наставата/ изучувањето на францускиот јазик на ова ниво се темели на следниве основни цели:

Ученикот/ученичката:

- да се оспособува за комуникација со другите, почитување на многујазичност и збогатување на општата и јазичната култура;
- да формира критички однос кон својата и туѓите култури и да се оспособува за почитување на разликите, човековите права, другите култури и традиции;
- да се стимулира изучувањето на францускиот јазик, да се развива интерес кон земјите во кои се зборува соодветниот јазик заради собирање информации од различни извори на тој јазик и развивање меѓукултурни врски.

3. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ПО ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК

Ученикот/ученичката:

- ❖ да формира и да развива јазични, комуникативни, интеркултурни компетенции за изучување на втор странски јазик;
- ❖ да развива способности за поврзување на стекнатите знаења од првиот странски јазик, мајчиниот јазик и други предмети при совладување на вториот странски јазик;
- ❖ да формира елементарни навики и способности за слушање, говорење, читање и пишување преку изграден систем од знаења на јазични и реченични единици, фонетски, правописни, лексички и граматички норми;
- ❖ да развие способност за самостојно учење и самовреднување според Заедничката европска референтна рамка за јазиците (Портфолио).

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

	Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
Р	СЛУШАЊЕ <i>Ученикој/ученичкајџа џреба да може да:</i>	- секојдневен живот: активности, слободно време, забава, спорт, Интернет, видео игри, пријатели, модерно училиште	ФОНЕТИКА Корекција и усовршување на изговорот на карактеристичните француски фонеме, на прозодиските елементи; правила на поврзување (liaison).	<ul style="list-style-type: none"> • Активности од типот: <ul style="list-style-type: none"> ○ слушање аудио/видеоснимки и говор на наставникот; ○ идентификување на: зборови, структури и изрази во контекст; ○ препознавање на значењето на пораката според интонацијата (радост, тага, страв, изненадување, воодушевување, итн.) ○ вежби со повеќечлен избор; ○ подредување на дадените информации во табели, зборови во реченици или текст; ○ поврзување слики со слушнат текст, итн.; ○ употреба на современи дидактички средства (ЦД, ДВД, Интернет).
А	▶ глобално ја разбира содржината на текст, краток опис, информација и сл.;	- патувања: одмор, туристички дестинации		
З	▶ разбира кратки упатства со помош на илустрација;			
Б	▶ разбира изрази од секојдневниот живот кога се изговорени полека и јасно;	- грижа за здравјето: начин на исхрана, здрава храна, физички изглед	ГРАМАТИКА	
И	▶ разбира кратки прашања и инструкции и соодветно реагира на нив;	- пријатели и пријателства: карактери, личности	Adjectif - degré de comparaison: comparatif, superlatif	
Р	▶ разбира конкретни информации од кратки текстови на стандарден јазик;	- пријатели и пријателства: карактери, личности	Pronom - pronoms personnels COD et COI (révision)	
А	▶ користи дополнителни стратегии за разбирање на непознати искази со помош на контекстот, интонацијата, звукот, интернационалната лексика.	- различни видови комуникација: телефон, Интернет, СМС	- pronoms possessifs - pronoms relatifs simples (révision) - pronoms interrogatifs - pronoms indéfinis - pronoms démonstratifs - pronoms: en et y (révision)	<ul style="list-style-type: none"> • Дидактички препораки : Наставникот треба да го поттикнува ученикот/ученичката: <ul style="list-style-type: none"> ○ да дава претпоставки за значењето на поединечен збор, исказ или текст применувајќи ги постоечките знаења, контекстот и други стратегии за разбирање;
Њ				
Е		- јазикот на младите од Франција кратенки, рими, ритам		

<p>Р</p> <p>А</p> <p>З</p> <p>Б</p> <p>И</p> <p>Р</p> <p>А</p> <p>Њ</p> <p>Е</p>	<p>ЧИТАЊЕ</p> <p><i>Ученикој̄/ученичкај̄а њ̄реба да може да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ разбира упатства, објасненија во учебникот, покани, пораки, правила за игра и сл.; ▶ разбира содржина на покани, кратки пријателски писма, пораки, е-маил, СМС ▶ разбира конкретни информации во натписи, соопштенија, плакати, реклами, проспекти, кратки текстови напишани на стандарден јазик, ТВ-програми; ▶ глобално ја разбере содржината на информативен текст проследен со визуелен документ; ▶ разбира кратки текстови на позната тематика и 	<p>-културно наследство: традиции, обичаи</p> <p>КУЛТУРА И понатаму е потребно на учениците да им се укажува на сличностите и разликите во македонската и француската култура (традиции, обичаи, учтиво однесување, итн.) водејќи сметка за компаративен пристап кон содржините интегрирани во предвидените тематски целини. Учениците треба да бидат запознаени со актуелни случувања и занимливости во Македонија, Франција и франкофонските земји.</p>	<p>Verbe - imparfait (révision) - imparfait/ passé composé (révision) -futur simple (révision) - conditionnel présent (révision)</p> <p>Adverbe -formation des adverbes en <i>-ment</i> (révision) -de temps, de lieu, de manière</p> <p>Phrases composées -propositions subordonnées (de but, de cause, de conséquence, de temps, d’hypothèse)</p> <p>ЛЕКСИКА</p> <p>Основниот лексички минимум се состои од 150-200 лексички единици за активна употреба во рамките на предвидените теми и комуникативни акти</p>	<p>(Со проверка на разбирањето треба да се утврди точноста на претпоставките.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ внимателно да го слуша соговорникот; ○ да открива и да развива сопствени стратегии на разбирање. <p>• Активности од типот:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ идентификување на: зборови, структури и изрази во контекст; ○ подредување краток и едноставен текст по логичен редослед; ○ спарување делови од реченици; ○ поврзување слики со реченици или кратки дијалози; ○ прашања со точно/неточно или повеќечлен избор (QCM); ○ отворени прашања; ○ игри. <p>• Дидактички препораки</p> <p>Наставникот треба да применува:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ јасни, кратки и разбирливи упатства; ○ индивидуална работа, работа во мали групи; ○ активности преку игра; ○ нагледни средства и помагала.
---	---	---	--	---

<p>И</p> <p>З</p> <p>Р</p> <p>А</p> <p>З</p> <p>У</p> <p>В</p> <p>А</p> <p>Њ</p> <p>Е</p>	<p>распознава во нив некои социокултурни особености;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ извлекува заклучоци за значењето на одделни лексички единици според контекстот; ▶ користи дополнителни стратегии за разбирање на непознат текст со помош на контекстот, упатствата од учебникот, илустративниот материјал, интернационалната лексика. <p>ЗБОРУВАЊЕ</p> <p>Говорна интеракција</p> <p><i>Ученико̄и/ученичка̄ӣа ѝреба да може да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ учествува во елементарен разговор на познати теми применувајќи усвоени јазични елементи и соодветни комуникативни модели; ▶ води кратки разговори по телефон кога соговорникот му зборува бавно и јасно; 	<p>Комуникативни акти</p> <p>Учениците треба да се оспособуваат за реализирање на следните комуникативни акти:</p> <p>барање/давање дозвола</p> <p>опишување карактер и личност</p> <p>опишување лица, места, предмети</p>	<p>Наставникот треба да го поттикнува ученикот/ученичката со однапред дадени адреси и референци, самостојно да бара информации од Интернет или од други извори.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активности од типот: <ul style="list-style-type: none"> ○ поставување прашања и одговарање на нив; ○ учество во кратки комуникативни ситуации и драматизации; ○ барање/ давање информации.
---	--	---	---

<p>И</p> <p>З</p> <p>Р</p> <p>А</p> <p>З</p> <p>У</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ започнува, води и завршува краток разговор на позната тема; ▶ користи различни компензаторски стратегии (мимики, гестови и сл.) за дополнително објаснување на искажувањето; ▶ употребува едноставни и секојдневни учтиви форми на комуникација; ▶ се распрашува и објаснува со помош на план/карта; ▶ ја прилагодува интеракцијата на условите на зададената комуникативна задач/ситуација. 	<p>давање совети</p> <p>предлагање активности(план за одмор, патување, прослава, и сл.)</p> <p>прифаќање/одбивање предози</p> <p>изразување мислење,став</p> <p>изразување желба,волја</p>		
<p>В</p> <p>А</p> <p>Њ</p> <p>Е</p>	<p>Усно искажување Ученико̄и/ученичка̄ӣа̄ ѝреба да може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ бара објаснување ако нешто не му е јасно; ▶ опишува појави, ситуации, предмети и лица употребувајќи едноставен вокабулар; ▶ дава описи со помош на илустрации; ▶ прераскажува краток и 			<ul style="list-style-type: none"> • Активности од типот: <ul style="list-style-type: none"> ○ опишување, рецитирање, пеење, раскажување по слики, видеоматеријали и сл.; ○ гласно читање; ○ продукција на кратки искази; ○ прераскажување на кратки едноставни текстови.

<p>И</p> <p>З</p> <p>Р</p> <p>А</p>	<p>едноставен прочитан или слушнат текст;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ репродуцира кратки драматизации; ▶ прави кратки монолошки искази зборувајќи за сегашни, минати и идни настани; ▶ користи сопствени стратегии за усно изразување. 			<ul style="list-style-type: none"> • Дидактички препораки <p>Наставникот треба да поттикнува:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ученикот/ученичката да ги применува усвоените јазични и комуникативни средства; ○ индивидуална работа и работа во мали групи; ○ учество во проекти; ○ ученикот/ученичката да земе збор; ○ креативност кај учениците; ○ создавање пријатна атмосфера за работа на часот.
<p>З</p> <p>У</p> <p>В</p> <p>А</p> <p>Њ</p> <p>Е</p>	<p>ПИШУВАЊЕ</p> <p><i>Ученико̄и/ученичка̄ӣа̄ ѝ треба да може да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ познава и почитува правила на интерпункција и правопис; ▶ пишува кратки, едноставни пораки (извинување, благодарност, прифаќање, одбивање и сл.); ▶ пополнува прашалници, тестови на познати теми, формулари; 			<ul style="list-style-type: none"> • Активности од типот: <ul style="list-style-type: none"> ○ подредување зборови во слеана низа; ○ пишување по диктат; ○ пополнување формулари; ○ довршување реченици или краток текст; ○ пополнување текстови со испуштени зборови; ○ пишување пораки, пријателски писма итн.; ○ пишување краток едноставен состав според слика.

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ пишува кратко писмо, честитка, разгледница; ▶ доизградува сопствени стратегии за содржајно и коректно изразување во пишана форма. 			<ul style="list-style-type: none"> • Дидактички препораки <p>Наставникот треба:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ да дава јасни упатства со конкретни барања; ○ да презентира соодветни модели на пишани документи.
--	--	--	--	--

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

5.1. Насоки за меѓупредметно поврзување (интегрирано планирање, односно целно содржинско поврзување меѓу сродните предмети и подрачја)

Изучувањето на францускиот јазик претставува можност за користење и создавање врски помеѓу предметите што се изучуваат во IX одделение, т.е. почитуван е принципот на меѓупредметно поврзување по однос на целите и содржините со акцент на интегрираното поврзување со содржините: мајчин јазик, преку здобиените знаења и умеења од тој предмет; прв странски јазик, преку стратегиите за учење, работа со речник, социокултурни врски; математика со поимите за природните броеви, дати, геометриски форми; историја со поимите за општество, празници, традиции; географија, поими за континенти, географска карта, клима; основи на природните науки со поимите за растенија, животни, екологија; музика, преку стилови на музика, изучување на франкофонски песни; физичко и здравствено образование, преку видови спорт, хигиена, здравје; ликовно образование, преку умешност за цртање во функција на разбирањето.

Постојат и други примери на корелација со други наставни предмети и затоа е потребно е наставникот да го навикнува ученикот/ученичката самостојно да размислува и да наоѓа врска помеѓу наставата по француски јазик и другите наставни предмети.

5.2. Препораки за користење на годишниот фонд часови

Процесот на учење на францускиот јазик се одвива преку неделен/годишен фонд на часови, преку компонентите кои се изучуваат и кои ги сочинуваат крајните јазични вештини што ученикот треба да ги усвои на крајот на соодветното ниво, меѓутоа тие не можат да се издвојат, односно не може да се планира бројот на часовите по одделни компоненти. Поконкретно кажано, во наставата сите компоненти од програмата не се обработуваат одделно и со квантифициран број на часови или по оној редослед како што се дадени во програмата, туку интегрирано во функција на јазикот, т.е. создавање на комуникативната компетенција во конкретни ситуации, што, всушност, претставува крајна цел на програмата.

Пристапот кон граматиката е когнитивен. Граматичките содржини се обработуваат во контекст, по индуктивен пат, а граматичките правила не треба да се изучуваат и проверуваат изолирано, надвор од контекстот. Содржините треба да бидат интегрирани во предвидените тематски целини.

Содржините предложени во програмите се продлабочуваат во секоја наредна година.

5.3. Наставни средства:

- учебни помагала (учебник избран на ниво на училиштето за соодветниот предмет и одобрен од МОН, прирачник за наставникот, работна тетратка за ученикот, ЦД, ДВД, портфолио и др.);
- речник, енциклопедии, постери, флеш карти;
- странски списанија за наставникот и учениците;
- касетофон, / касети, ЦД-плеер, компјутер со пристап на Интернет, ТВ и користење на информатичко-комуникациски технологии.

Пожелно е наставникот да не се ограничува само на учебничкиот комплет туку тој може и треба да подготвува дополнителни материјали и да наоѓа информации и автентични документи од различни извори во функција на реализирање на предвидените цели во наставата.

6. ОЦЕНУВАЊА НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Проверката и оценувањето на постигнатите резултати е многу важен елемент во текот на наставата/ учењето. Наставникот треба постојано да ја набљудува работата на учениците и да ги поттикнува во нивниот напредок, а оценувањето треба да го прилагодува на основните методи за објективност и валидност.

При проверката на постигнувањата на учениците треба да им се овозможи слобода во искажувањето и постигнувањето на конкретни комуникативни цели. Направените или допуштените грешки се коригираат преку укажување на правилната форма. Пожелно е наставникот да ги насочува учениците сами да ги откриваат грешките. Наставникот би требало да ги охрабрува учениците. Посебно е важно формите на проверките да бидат разнобразни и систематично да ги следат постигањата на учениците во различни активности.

При оценувањето на постигањата на учениците во совладувањето на усното и писменото разбирање и изразување вниманието треба да се насочи кон формативната евалвација со цел и наставникот и учениците да се информираат за нивото на постигнатите знаења и способности, за да може навремено да се надминат евентуалните пропусти во наставата и учењето.

Посебно е важно наставникот систематично да го проверува нивото на знаењата и умеењата на учениците, да применува различни форми на проверка и да користи единствени критериуми при формирање на оценката. Тој треба да го следи односот на ученикот кон наставниот процес и да го вреднува неговото учество во различни активности:

- работа на час (фронтално, во групи, по двајца, индивидуално);
- изработка на домашни задачи;
- работа на ученикот во проекти.

Постигањата на учениците се следат преку *периодични тестови со различна содржина и времетраење*. Предност треба да се даде на вреднувањето на комуникативните способности на учениците во рамките на предвидените цели во вештините (на пр. составување на едноставен текст по слики/серија од слики, пишување на лично писмо според дадени елементи, покана, кратка порака, задача за проверка на разбирањето на прочитан или слушнат текст). Свое место треба да најдат и проверките на усвоените знаења од граматика и лексика со кои ја проверуваме усвоеноста на јазичните структури предвидени во програмата. *Преводот* не се предвидува и не треба да биде средство за оценување на знаењата на учениците.

Диктатот се користи како вежбозна активност. Може да се вклопи и во рамките на процесот на учење.

Оценките треба да бидат добро образложени и аргументирани пред учениците, да имаат охрабрувачки и стимулативен карактер и да го мотивираат учењето на францускиот јазик. Според Концепцијата за деветгодишното основно воспитание и образование на крајот од IX одделение покрај интерното оценување ќе се реализира интерно проверување на постигањата, но со екстерно подготвени стандартизирани тестови.

Според Заедничката европска референтна рамка за странските јазици нивото на знаење на учениците од VIII одделение треба да соодветствува со базичните знаења на ниво A2 од оваа рамка.

7. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА ОПРЕМЕНОСТ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата се темели на нормативот за простор за третиот период (VII, VIII, IX одделение) и за наставните средства за IX одделение донесен од страна на министерот.

Просторните услови и опременоста на училниците за успешна реализација на наставната програма за IX одделение треба да се во согласност со општиот норматив за опременост за реализирање на наставните програми за IX одделение.

Се препорачува, заради непречена комуникација и работа со ученици и помеѓу ученици за да слушнат подобро што се зборува и најоддалечениот ученик да има преглед на училницата, клупите да бидат наредени на следниот начин: повеќе клупи доближени заедно, разни варијанти на буквата „П”, како и преместување и групирање на столчињата по потреба, во зависност од предвидените активности.

8. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

- Завршени студии по француски јазик и литература-наставна насока, VII¹.
- Завршени студии по француски јазик и книжевност, VII¹.
- Завршени студии по француски јазик и литература- друга насока и со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на соодветен факултет, VII¹.
- Завршени двопредметни студии по македонски и француски јазик (за настава по француски јазик од VI до IX одделение од деветгодишно основно образование).

9. ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Очекуваните резултати соодветствуваат со колона бр. 2 од Наставната програма, односно од предвидените цели на Наставната година, кои воедно преставуваат нивоа на знаења на постигнатите резултати кај учениците, кои треба да одговараат на базичните знаења на ниво А2 од референтната рамка.

Изготвил: работна група, координатор Кети Димковска, советник по француски јазик
Контролирал: Трајче Ѓорѓиевски, раководител на одделение
Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор

Потпис и датум на утврдување на наставната програма

Наставната програма по *француски јазик* (втор странски јазик) за деветто одделение на деветгодишното основно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

Министер

Abdilaqim Ademi

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Бр. 11-14653/1 од 15.09.2014 година
Скопје